
Obvestila poljedelcem

Izdaja Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije, Cesta žalskega tabora 2, 3310 Žalec
Urednik: Silvo Žveplan, e-pošta uredništva: silvo.zveplan@ihps.si
Uredniški odbor: Silvo Žveplan, Alenka Ferlež Rus, dr. Magda Rak Cizej, dr. Barbara Čeh, Gregor Leskošek
Naklada: 30 izvodov. Letna naročnina 20,20 €

ISSN 1408 - 4783

Letnik 25 , št. 4

21. april 2016

VARSTVO ŽIT PRED BOLEZNIMI

Silvo Žveplan, univ. dipl. inž. kmet.

Fenološki razvoj žitnih posevkov

Na območju Spodnje Savinjske doline je večina posevkov ozimnih pšenic v razvojnih fazah prvega do drugega kolenca (BBCH 31-32), zgodnejši posevki že v fazi tretjega kolenca (BBCH 33). Posevki ozimnih ječmenov so večinoma v razvojnih fazah od kolenčenja do nabrekanja listne nožnice (BBCH 33-47). Posevki jarin so v fenofazah razraščanja (BBCH 21-23).

Škropljenje žitnih posevkov:

Na posevkih ozimnega ječmena je ponekod prisoten ječmenov listni ožig, nekoliko močnejši je na posameznih njivah napad z ječmenovo mrežasto pegavostjo. **Prag za zatiranje ječmenove mrežaste pegavosti je, ko se pri 10 % rastlin pojavijo pege na vsaj treh listih. V suhih pomladih lahko z zatiranjem zavlačujemo, dokler ni presežen tudi prag škodljivosti za pepelasto plesen. Prag za zatiranje ječmenovega listnega ožiga je dosežen, ko najdemo 35 % rastlin z dobro razvitimi posameznimi pegami.**

Pri pregledih posevkov ozimnih pšenic bodite pozorni na okužbe s **pšenično listno pegavostjo**. Okužbe najprej zasledite na spodnjih listih. Te se kažejo v obliki rumeno zelenih do rjavkasto zelenih podolgovatih pegah na katerih se kasneje razvijejo drobni temni piknidiji, ki so vidni s prostim očesom. **Za zatiranje se odločite, če najdete septorijske pege na zgornjih treh listih pri več kot 10 % rastlin.**

Pri pregledu ozimnih posevkov v zadnjih dneh smo na dveh opazovanih lokacijah zasledili prve okužbe žit z žitno pepelovko. **Prag za škropljenje v fazi kolenčenja pri ozimni pšenici je presežen, ko najdemo žitno pepelovko na treh zgornjih listih bili pri 30 % rastlin. Pri ječmenu je v času cvetenja prag škodljivosti presežen, ko žitno pepelovko najdemo na zastavičarju pri več kot 20 % rastlin.**

V prihodnjih dneh, ko pričakujemo nestanovitno vreme, lahko pričakujemo povečan obseg okužb s prej omenjenimi boleznimi. Pri prvem škropljenju, v času kolenčenja, se pri izbiri pripravkov odločite za tiste, ki imajo širši spekter delovanja in zatirajo več bolezni hkrati (žitno pepelovko, pšenično listno pegavost, ječmenovo mrežasto pegavost in ječmenov listni ožig).

V pomoč, pri odločitvi in uporabi ustreznega fungicida, je preglednica vseh dovoljenih fungicidov za rabo v posevkih strnih žit v RS za leto 2016.

Preglednica 1: Dovoljeni fungicidi za uporabo med vegetacijo v posevkih strnih žit v RS v letu 2016

FFS Uporaba v:	AKTIVNA SNOV	ODM. L(kg)/ha	K (dni)	SPEKTER DELOVANJA	
				PŠENICA	JEČMEN
ACANTO PLUS (p, j, o, r, t)	ciprokonazol pikoksistrobin	1,0	ČU	pšenična listna pegavost, rjavenje pšeničnih plev, rje iz rodu Puccinia	ječmenova mrežasta pegavost, ječmenova rja, ječmenov listni ožig
AMISTAR EXTRA (p, j, o, r, t)	azoksistrobin ciprokonazol	0,6 – 1,0	45	pepelasta plesen, pšenična rja, rje iz rodu Puccinia, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost, fuzarioze, snežna plesen	pepelasta plesen, ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost
*AMISTAR OPTI (p, j, t)	azoksistrobin klorotalonil	2,5	ČU	helmintosporiozna pegavost pšenice, pšenična rja, pšenična listna pegavost	ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost, ječmenova ramularijska pegavost
ARCHER MAX (p, j, r, t)	fenpropidin propikonazol	1,0	42	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost, helmintosporiozna pegavost pš.	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost
ARTEA PLUS (p, j, t)	ciprokonazol propikonazol	0,4 – 0,5	45	rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	ječmenov listni ožig, ječmenova rja
*AVOCA SUPER (p)	ciprokonazol klorotalonil	2,0	42	rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	
BALTAZAR (p, j, o, r)	tebukonazol	1,0	42	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, fuzarioze	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenov listni ožig
BAVISTIN FL** (p)	karbendazim	0,3 – 0,4	42	črna žitna noga, rjavenje pšeničnih plev	
BUMPER 25 EC (p, j, r)	propikonazol	0,5	35	rje iz rodu Puccinia, helmintosporiozna pegavost pšenice, pepelasta plesen, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost	ječmenova rja, ječmenov listni ožig, pepelasta plesen
CARAMBA (p, j, oz. r, t)	metkonazol	1,5	35	fuzarioze, pšenična listna pegavost, rje iz rodu Puccinia	ječmenova rja
COSAN (p, j, t, r)	žveplo	5 -7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
DITHANE DG Neotec (p)	mankozeb	2,0	14	listne pegavosti iz rodu Septoria	
DITHANE M-45 (p)	mankozeb	2,0	14	listne pegavosti iz rodu Septoria	
EMINENT 125 EW (p)	tetrazonazol	1,0	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost, rjavenje pš. plev	
FALCON EC 460 (p, j)	spiroksamin tebukonazol triadimenol	0,6	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost, fuzarioze, rjavenje pšeničnih plev	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost
FOLICUR EW 250 (p, j, o, r)	tebukonazol	1,0	42	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, fuzarioze	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenov listni ožig
IMPACT** (p, j)	flutriafol	1,0	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, listne pegavosti iz rodu Septoria, fuzarioze, lomljivost žitnih bilk	ječmenova mrežasta pegavost, ječmenov listni ožig
KEYPRO (oz. p)	ciprokonazol	1,0	35	rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	
KUMULUS DF (p, j, r, t)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
MAGNELLO (p)	difenokonazol tebukonazol	1,0	ČU	pšenična listna pegavost, fuzarioze, rjavenje pšeničnih plev, pšenična rja	
MANKOZ 75 WG (p)	mankozeb	2,0	14	listne pegavosti iz rodu Septoria	
MICROTHIOL SC (p, j, r, t)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
MICROTHIOL SPECIAL (p, j, r, t)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
MIRADOR FORTE (p, j, t)	azoksistrobin tebukonazol	1,5 – 2,0	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost, rjavenje pšeničnih plev	pepelasta plesen, ječmenova mrežasta pegavost
OPUS 1 (p, j, o, r, pr, t)	epoksikonazol fenpropimorf	1 - 1,5	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost, fuzarioze, rjavenje pš. plev, lomljivost žitnih bilk	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenova mrežasta pegavost, ječmenov listni ožig, lomlj. žitnih bilk, fuzarioze

FFS Uporaba v:	AKTIVNA SNOV	ODM. L(kg)/ha	K (dni)	SPEKTER DELOVANJA	
				PŠENICA	JEČMEN
ORIUS 25 EW (jj, p, r, t)	tebukonazol	1,0	ČU	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost, fuzarioze	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, ječmenova mrežasta pegavost
PENNZOZEB 75 DG (p)	mankozeb	2,0	28	listne pegavosti iz rodu Septoria	
PEPELIN (p, j, t, r)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
PRIAXOR EC (oz. p, j, t, r)	fluksapiroksad piraklostrobin	1,5	35	helmintosporiozna pegavost pšenice, pepelasta plesen, pšenična listna pegavost, rje iz rodu Puccinia	pepelasta plesen, ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost, ječmenova ramularijska pegavost
*PROCEED (p)	ciprokonazol klorotalonil	2,0	42	rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	
PROPI 25 EC (p, j, o, oz. r)	propikonazol	0,5	35	rjavenje pšeničnih plev, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	rje iz rodu Puccinia, listne pegavosti (Cladosporium spp.)
PROSARO PROSARO 250 EC (j, p, r, t)	protiokonazol tebukonazol	1,0	35	pepelasta plesen, pšenična rja, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost, fuzarioze na klasu, snežna plesen	pepelasta plesen, ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost
RETENGO (p, j, r, t)	piraklostrobin	1,25	35	helmintosporiozna pegavost pšenice, rje iz rodu Puccinia	ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost, sončni ožig
SEGURIS XTRA (p, j)	azoksistrobin ciprokonazol izopirazam	1,0	35	pepelasta plesen, rje iz rodu Puccinia, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost	ječmenova mrežasta pegavost, ječmenova ramularijska pegavost, pepelasta plesen, ječmenova rja
SPHERE 535 SC (p, j)	ciprokonazol trifloksistrobin	0,5	42	pepelasta plesen, pšenična listna pegavost, rje iz rodu Puccinia	ječmenova mrežasta pegavost, ječmenov listni ožig, pepelasta plesen, ječmen. rja
TAZER 250 SC (p, j)	azoksistrobin	0,8	35	pepelasta plesen, rjavenje pšeničnih plev, pšenična listna pegavost, ržena rja, fuzarioze	ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost, fuzarioze
TEBAZON EW 25** (j, o, r, p)	tebukonazol	0,5 – 1,5	42	pepelasta plesen, fuzarioze, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	pepelasta plesen, ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost
TEBUSHHA 25% EW (p, j, r, t)	tebukonazol	1,0	35	fuzarioze, rje iz rodu Puccinia, rjavenje pšeničnih plev	ječmenova rja, fuzarioze
THIOVIT JET (p, j, t, r)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
TOPSIN – M (p, t)	tiofanat - metil	1,1	42	fuzarioze	
VINDEX 80 WG (p, j, t, r)	žveplo	5,0 – 7,5	35	pepelasta plesen	pepelasta plesen
ZAMIR (p, j, t, r)	prokloraz tebukonazol	1,5	35	pepelasta plesen, fuzarioze, rje iz rodu Puccinia, pšenična listna pegavost	pepelasta plesen, ječmenova rja, ječmenov listni ožig, ječmenova mrežasta pegavost

uporaba v (p-pšenica, j-ječmen, o-oves, t-tritikala, r-rž, pr-pira, jj-jari ječmen)

FFS** (zaloge v uporabi)

*** za FFS velja omejitev uporabe na najožjih vodovarstvenih območjih (VVO1), pri pridelovalcih v izbranih KOPOP ukrepah!**

Pred uporabo FFS pozorno preberite priložena navodila za uporabo in opravite škropljenje v skladu s predpisanimi navodili!

JAVNA SLUŽBA ZA VARSTVO RASTLIN

VARSTVO ŽIT PRED ŠKODLJIVCI

Silvo Žveplan, univ. dipl. inž. kmet.

Rdeči žitni strgač

V posevkih žit smo v zadnjih dneh marca opazili pojav odraslih hroščev rdečega žitnega strgača (*Oulema melanopus*). Sočasno smo zabeležili prve poškodbe na listih v posevkih pšenic in ječmenov od odraslih hroščev rdečega žitnega strgača. Hroščki povzročajo škodo z najedanjem listov v obliki podolgovatih zarez vzporedno z listnimi žilami. Na večini opazovanih lokacij smo do 12. aprila že opazili pojav odraslih hroščev, kateri so se parili. Na večini teh lokacij so samice že začele odlagati jajčeca. Iz njih se po 8 do 17 dneh (odvisno od temperatur) izležejo ličinke, ki strgajo zgornjo povrhnjico. Na listih ostanejo bele ozke proge, ob močnejšem napadu pa je večji del listja poškodovan in se suši. Do 20. aprila smo le na dveh opazovanih lokacijah že zabeležili posamične ličinke rdečega žitnega strgača. Opozorjamo vas, da vestno pregledujete svoje posevke žit in ob preseganju kritičnih števil (pragov škodljivosti) uporabite enega od spodaj navedenih insekticidov.

Odraslih hroščev običajno ne zatiramo, razen ob res velikih prerazmnožitvah, ko bi tudi odrasli hrošči, ki se le dopolnilno hranijo, lahko povzročili večjo škodo. Cilj zatiranja so **začetni razvojni stadiji ličink**. Pravi čas za zatiranje je, ko se iz jajčec **izleže 10 do 15 % ličink**. Prag škodljivosti je dosežen, ko najdemo povprečno **eno ličinko na posameznem vrhnjem listu ali 10 ličink rdečega žitnega strgača na m²**. Uporabimo lahko tudi prag **15 % poškodovane površine** najbolj vitalnih zgornjih listov.

Preglednica 2: Fitofarmacevtska sredstva v posevkih, aktivne snovi, odmerki in karence za insekticide v žitih, kateri so registrirani za zatiranje rdečega žitnega strgača v Sloveniji v letu 2016.

FFS: uporaba v posevkih / največ X-krat v eni rastni dobi	AKTIVNA SNOV	ODMEREK (L/ha)	KARENCA (dni)
Biscaya (p, j, o, t, r) /1X	tiakloprid	0,3	ČU
Bulldock EC 25 (p, j, o, t, r) /2X	beta - ciflutrin	0,3 – 0,5	21
Decis 2,5 EC (strna žita) /2X	deltametrin	0,2 – 0,3	30
Fastac 100 EC (p, j) /2X	alfa - cipermetrin	0,12	21
Gat Decline 2,5 EC (strna žita) /2X	deltametrin	0,2 – 0,3	30
Kaiso EG (p, j, o, t, r) /1X	lambda – cihalotrin	150 (g/ha)	30
Karate Zeon 5 CS (p, j, o, t, r) /2X	lambda – cihalotrin	0,15	30
Karis 10 CS (p, j, o, t, r) /2X	lambda – cihalotrin	0,05	ČU
Mavrik 240 (p, j, o, t, r) /2X (je varen za čebele!)	tau-fluvalinat	0,2	28 (p, r, t) 49 (j, o)
Poleci (strna žita) /2X	deltametrin	0,2 – 0,3	30
Sparviero (p, j, t, r) /1X	lambda – cihalotrin	0,075	28

uporaba v: (p-pšenica, j-ječmen, o-oves, t-tritikala, r-rž)

Z uporabo kateregakoli v tabeli navedenega insekticida, hkrati zatiramo tudi uši v posevkih žit.

Uporaba insekticida Mavrik 240 z ročnimi oziroma nahrbtnimi škropilnicami in pršilniki je prepovedana!

Ob škropljenju je potrebno upoštevati vse ukrepe za varovanje čebel in voda, ki so navedeni v navodilih za uporabo FFS!

JAVNA SLUŽBA ZA VARSTVO RASTLIN